

B.3.1. A lakosság jogrendszerbe vetett bizalma

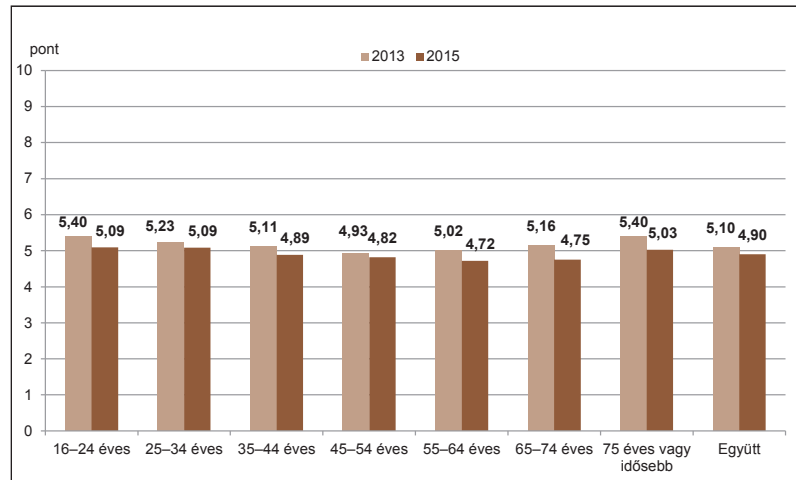
A jogbiztonság hatásterületének tárgya a kormányzat képessége, hogy a jogrendszer iránti bizalmat erősítse, a jog által garantált biztonságot megteremtse. A legalapvetőbb jogbiztonság-tartalom a jogalkotásba és a jogszolgáltatásba vetett bizalom.

A jogrendszer megítélésére kiterjedő, rendszeres, statisztikailag verifikált hazai mérést a KSH 2013 óta készít, két évente. A 2013 előtti évekről a TÁRKI felméréseiből tájékozódhatunk. A TÁRKI felmérése szerint 2009-től 2013-ig nőtt a magyar jogrendszerbe vetett bizalom (4,0-ról 4,78-ra). A KSH mérése azonban más módszertan szerint készült: az éves gyakoriságú, OSAP 1968 azonosítójú *Háztartási költségvetési és életkörülmény-adatfelvétel* kiegészítő modul adatgyűjtéséből származnak a mutatószámok. A minta nagysága hozzávetőleg 13 000 fő. Az indikátor a „Mennyire bízik meg Ön személy szerint a jogrendszerben?” kérdésre adott, 0–10-es skálán mért válaszok átlagának megoszlását mutatja a válaszadók különböző csoportjai szerint.

A KSH által mért bizalmi index átlaga 2013-ban még a középértéknek megfelelő 5-ös érték felett helyezkedett el egy tizeddel. A 2015-ös adatok viszont már azt mutatták, hogy a bizalmi index (épp egy tizeddel) az átlagérték alá süllyedt. A lakossági válaszok átlagai a válaszadók életkor szerinti besorolása alapján bizonyos fokú eltérést mutatnak az együttes átlaghoz képest: 2015-ben a 16–34 éves korosztályban volt a legmagasabb a bizalmi index, míg az 55–74 év közöttiek körében a legalacsonyabb. 75 év felett ugyanakkor ismét minimális emelkedés figyelhető meg a jogrendszerbe vetett bizalom átlagában. Azt is jelezni kell, hogy a legalacsonyabb és legmagasabb átlag közötti különbség alig éri el a 0,4-et.

Mivel ezt a felmérést a KSH csak két évente készíti el, ezért a tavalyi jelentés óta új adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Ugyanakkor mára a *Jó Állam Kutatások* állandó elemévé vált egy országos, reprezentatív, lakossági adatfelvétel. Ebből a B.3.1. mutatóhoz kapcsolódóan további kérdésekre adott válaszok segítik e mutató tartalmának bővítését, mélyítését.

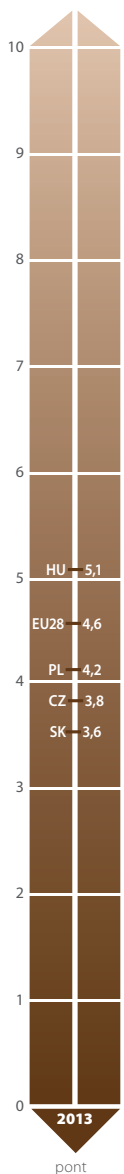
Forrás: KSH

Az egyik ilyen kérdés, hogy egy 0–10-ig terjedő skálán mennyire bízik az érintett az igazságszolgáltatásban, illetve összességében mennyire elégedett az igazságszolgáltatás működésével. A válaszadók több mint 70%-a 5-ös és a feletti értéket jelölt meg, és alig 15% értékelte 4-esre vagy annál rosszabbra az igazságszolgáltatás működését. Érdekes – és némiképp sajnálatos – ugyanakkor, hogy a megkérdezettek közel 83%-a véli úgy: a bírósági döntéseknél számít, hogy kinek milyen kapcsolatai vannak, és csak alig 2%-uk vetette el ezt teljes mértékben. A bíróságok ítélezési gyakorlatával való elégedettség tekintetében négyfokú skálán (nagyon elégedetlentől a nagyon elégedettig) a megkérdezettek több mint fele elégedettséget mutat, és mindössze 30% elégedetlen, 33% ugyanakkor nem tudta megítélni a kérdést.

A megkérdezettek közel kétharmada egyetértett azzal, hogy a vitás ügyek rendezésével nem érdemes bírósághoz fordulni, ami a bíróságokba vetett bizalom bizonyos fokú hiányát mutatja.

Mindezek alapján kijelenthető, hogy a megkérdezettek inkább nem bíznak a jogrendszerben, ideértve a bíróságokat is, noha azok működésével, ítélezési gyakorlatával a többség alapvetően elégedett.

Ami a bizalom mértékét illeti, nemzetközi összehasonlításban azt mondhatjuk, hogy a magyar jogrendszerbe vetett bizalom a visegrádi országok közül messze a legmagasabb, és az uniós átlagot is meghaladja.

Forrás: Eurostat

A KSH 2013 óta végzett mérése a jogrendszerrel kapcsolatos bizalom enyhe csökkenését mutatja.